

מאורות תורת המשפט

תשובות אקטואליות בדיני ממונות

אבישי נתן מייטליס

א' בניסן תש"פ נשלח חג שמעים, להצטרפות: meorothamishpat@gmail.com

תשלום להתקשרויות ששבתו ובטלו בשל מגפת הקורונה

לשאלת רבים

בשל מצב החירום בו אנו מצויים אחוז גדול מהמשק שובת, רבים פונים לשאול שאלות בדיני שו"ע חושן משפט. הורים רבים שואלים האם יש לשלם לעצמאים – למטפלת, למעונות, לסדנה ולחוג, שלא פעלו בימי חירום אלו. שוכרים רבים במגזר הפרטי או העסקי ובפרט בענף התיירות, מבקשים לבטל חוזה שכירות – ומבקשים לברר אם מחויבים לשלם את השכירות שבטלה מחמת הנחיות משרד הבריאות. כך גם שואלים מי נושא בהפסד ממוני מחמת עיכוב בתשלומים לספקים, קבלני עבודה, ושירותים שונים. והאם נדרשים לשלם לאולם ולקייטרינג ולספקים שהכינו כבר עפ"י הזמנה או חוזה ובקשת המזמין, אך לא יכלו לקיים את האירוע, בימים אלו.

זמנים אלה מוגדרים בהלכה כ'מכת מדינה'. ישנה מחלוקת קוטבית בין הפוסקים מי נושא בהפסד בשל השבתה וביטולים בגין אונס זה. נטיית הפוסקים ובית הדין להציע פשרה כדלהלן:

תשלום המבוסס על תשלום חודשי למטפלת, מעון, סדנה, טיפול וכדו' והשירות פסק לאור ההנחיות

יש לשלם את דמי חודש אדר/ מרץ במלואם, ונותני השירות ישלימו את הימים ששבתו בקיץ בעו"ה באם יתאפשר. אם לא תתאפשר השלמתם, התשלום יוותר כשהיה כדמי 'עובד בטל' על ימים אלו, אך נותן השירות יחזיר דמי הוצאות שנחסכו בשביתה, כמו אוכל שהמטפלת קונה עבור הילדים ונסיעות אם מגולמות בשכרם. על חודש ניסן/ אפריל ההורים ישלמו את החלק היחסי של ימי החופשה לו זכאי העובד, לאור עבודתו לאורך חודשי החורף (דעת מיעוט היתה, שדי בתשלום על אדר/ מרץ, ויש לראות בו כגילום תשלום על ימי חופשה. ויש מי שערער על סעיף זה מיסודו, כיון שמסתיימת העסקת העובד לאלתר, אינו זכאי לתשלום ימי חופשה).

מעבר לכך, לא יגבה תשלום נוסף מההורים גם אם הפקידו מראש צ'קים בידי נותן השירות, או חתמו על הוראת קבע (דעת מיעוט היתה, שיש לשלם להן כחצי מדמי 'פועל בטל' לאחר ניכוי הוצאות שנחסכו).

תשלום על שכירויות דירות, אתרי נופש ותיירות ואולמות שבטלו בגין מצב החירום

המקדמות שניתנו, לא יחזרו, אא"כ נותני השירות יקבלו סיוע ופיצוי ממשלתי. המזמין או השוכר לא יחויב בתשלום שאר ההזמנה/ דמי השכירות שבטלה מאונס. ואף אם ניתנו צ'קים – אין להפקידם.

תשלום לספקים, לקייטרינג ולקבלני עבודה שהכינו כבר חלק מהעבודה ובדיעבד לא באה לידי שימוש

הכרעת דינם של מצבים אלו תלויה בפרטי ההתקשרות, ובמשתנים רבים. אם לא מגיעים יחדיו לעמק השווה ולפשרה מוסכמת יש לפנות לבית הדין בכדי ליישר ההדורים ולהסיר הקפדות וטענות. אין להפקיד צ'קים ולבצע מחספים ללא הנחייה של בית דין.

בתפילה

שבזכות התשובה וההתבוננות במעשינו שבין אדם למקום ולחבירו,

נוושע, ויבוא גואל ומבשר טוב לישראל ולעולם כולו,

כנבואת הנביא מלאכי המזהיר בהפטרת 'שבת הגדול' על עושק שכר שכיר.

ונזכה לקיום דברו: 'וערבה לד' מנחת יהודה וירושלם כימי עולם וכשנים קדמניות'.